

Бурбій Анастасія Вікторівна,
здобувач ДНДІ МВС України,
провідний юрисконсульт ДНДІ
МВС України, м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0003-4866-321X

ІНФОРМАЦІЯ ЯК ПРЕДМЕТ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО Ч. 1 СТ. 158 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Стаття присвячена з'ясуванню питання встановлення предмета несанкціонованих дій з інформацією, що міститься в базі даних Державного реєстру виборців. Проаналізовано окремі підходи до розуміння правової природи предмета злочину. Досліджено окремі аспекти змістовного наповнення інформації та суміжних із цим понять. Констатується самостійна роль предмета у складі злочину. У статті робиться висновок про відсутність єдиного як теоретичного, так і легального системного розуміння інформації. Запропоновано уточнити зміст ч. 1 ст. 158 Кримінального кодексу України.

Ключові слова: предмет, об'єкт, склад злочину, інформація, злочини проти виборчих прав

Інформація являє собою зовнішню оболонку ідеального, що піддається об'єктивізації.

Валерій Сагатівський

Дослідження сутності і місця предмета злочину на рівні з поняттям злочину та його об'єктом не припиняється у вітчизняній науці кримінального права. Ця правова категорія найчастіше зустрічається в дискусіях щодо доцільності відмежування предмета злочину від його об'єкта. Зокрема, значення предмета злочину проявляється як при оцінці сутності злочинного посягання, так і при здійсненні кримінально-правової кваліфікації злочинного діяння.

Традиційне тлумачення предмета злочину полягає в його ототожненні з речами матеріального світу [1, с. 47; 2, с. 98]. Проте на сьогоднішній день наукові дискусії з приводу визначення предметом злочину виключно речей матеріального світу зазнають все більшої критики [3, с. 10; 4, с. 9]. Інформатизація суспільства та розвиток цифрових технологій змусили по-новому поглянути на звичне бачення багатьох правових категорій, серед яких є інформація.

Так, М.М. Панов обґрунтовує думку, що до категорії предмета злочину слід включати поряд з фізичними предметами (майном), ще й реально існуючі явища об'єктивного світу: енергію (електричну тощо), а також інформацію, у зв'язку з існуванням чи створенням яких або з їх обігом вчиняється злочин [5, с. 44]. Ширше розглядає предмет злочину О.Ю. Вітко, доводячи, що під цим поняттям можна розуміти будь-які речі, будь-яку інформацію, будь-яку енергію, які мають

© Burbii Anastasiia, 2020

матеріальний вираз, з властивостями яких та з вказівкою на які закон про кримінальну відповідальність пов'язує наявність складу злочину в діянні [6, с. 32]. В.В. Кузнецов, підкреслюючи відносну матеріальність інформації, тим не менш визнає її прийнятність в якості майна у кримінальному праві [7, с. 197].

Незважаючи на таке поширення використання терміна “інформація” як в буденності, так і в науці, на сьогодні не знаходимо єдності в розумінні змістовного наповнення цього слова і в її вимірі для задоволення потреб кримінально-правової науки і практики. Це пов'язано, на нашу думку, із розбіжностями загальноприйнятих підходів до її змістовного наповнення з технічним та юридичним.

Аналізуючи види предметів, деякі вчені інформацію за формою існування наділяють самостійністю поряд з речами та екологічними об'єктами [8, с. 174]. Деякі вчені не спостерігають обов'язкової наявності зв'язку між інформацією та її носієм [9, с. 25]. Аргументуючи самостійність комп'ютерної інформації від носія, інші автори слушно наголошують на тому, що інформація може бути зафіксована на різних типах носіїв і її переміщення може здійснюватися незалежно від них за допомогою різних каналів зв'язку [10, с. 21].

Є.В. Лащук, не відриваючи предмет від об'єкта, вважає, що предмет злочину – це факультативна ознака об'єкта злочину, що знаходить свій прояв у матеріальних цінностях, які людина може сприймати органами чуття чи фіксувати спеціальними технічними засобами, з приводу яких та/або шляхом безпосереднього впливу на які вчиняється злочинне діяння [11, с. 5]. Такий підхід, очевидно, не додає ясності розумінню предмета злочину, його окремих понятійних ролі. Протилежної думки дотримується В.Я. Тацій, надаючи логічне обґрунтування необхідності розмежування понять об'єкта і предмета злочину [1]. Це дозволяє уникнути дублювання понять і підміни їх значення, врешті сприяє уникненню плутанини з означеного питання. Врешті предмет як самостійний елемент складу злочину знаходить своє логічне обґрунтування у вітчизняній кримінально-правовій науці. Так, О.Ю. Вітко, в результаті роздумів, приходять до висновку про наявність так званих “предметних” злочинів, для яких обов'язковою є наявність п'яти елементів складу злочину, серед яких предмет знаходить самостійне місце, що, на нашу думку, цілком забезпечує потреби сучасної науки та сприяє уникненню помилок при кваліфікації злочинних діянь [12, с. 0].

Про предмет як одну з об'єктивних ознак злочинів проти виборчих прав громадян не раз згадували в наукових дискусіях [13, с. 357; 14, с. 149]. В межах статті 158 КК України, як правило, називають предметом виборчі документи та Державний реєстр виборців, кожен з яких отримав самостійну характеристику [15, с. 9; 16, с. 26]. А от інформація як самостійний предмет злочину, передбачена вказаною статтею, поки що не знайшла прихильників. На самостійний характер інформації вказує конструкція диспозиції частини 1 статті 158 КК України, де несанкціоновані дії з інформацією, що міститься в базі даних Державного реєстру виборців становлять самостійне альтернативне злочинне діяння в межах вказаного складу злочину.

Відсутність в зазначеній нормі змісту інформації та відомостей свідчить про її бланкетний характер і мотивує нас звернутися до поточного, зокрема виборчого, законодавства за вирішенням цього питання. Важливість такого кроку – звернутися

до норм інших галузей права, навіть коли на них немає безпосереднього посилання в статті кримінального закону, пов'язаного із системним характером права, що проявляється у взаємозв'язку і взаємозалежності між нормами різних галузей права [17, с. 81]. Підтвердження зазначеному знаходимо і в позиції Верховного Суду України [18].

Особливість інформації як предмета вказаного злочину в загальному уявленні полягає в її цінності для існування виборчих відносин, адже саме через вплив на неї і завдається шкода цим відносинам. Саме тут треба визначитися, що ж саме становить зміст такої інформації. Аналізуючи диспозицію вказаної статті, ми звертаємо увагу на її термінологічне наповнення. В одному випадку законодавець застосовує поняття “відомості”, в іншому – “інформація”. Якщо в першому випадку об'єм незаконних дій полягає в умисному внесенні неправдивих відомостей до Державного реєстру виборців, то в другому інтуїтивно цей об'єм розширюється до “несанкціонованих дій” з інформацією, яка міститься в тому ж таки реєстрі.

Закон України “Про державний реєстр виборців” оперує як першим поняттям, так і другим, додатково там віднаходимо ще й поняття “дані” [19]. При цьому об'єм “даних” стає ширшим за “відомості” і поглинає останні (стаття 1 Закону). Відповідно до статті 5 зазначеного Закону зміст відомостей Реєстру становлять такі персональні дані, як ідентифікаційні персональні дані виборця, персональні дані, які визначають місце та умови голосування виборця та службові персональні дані. З наведеного бачимо, що самі дані нерозривно поєднані із обсягом відомостей, які дозволяють ідентифікувати особу для цілей проведення виборів, формування виборчих списків тощо. Термін інформація згадується в зазначеному нормативному акті у зв'язку із статистичними відомостями щодо кількісних характеристик виборчого корпусу під час вирішення організаційних питань для підготовки та проведення виборів. Не знайшовши самостійного визначення неправдивих відомостей, можна вести мову про те, що під цим поняттям приховуються відомості, які не відповідають дійсності, тобто у яких порушена кількісна або якісна структура. В контексті нашої теми мова може йти про перекручування інформації щодо громадянства виборця, його віку, про постійну нездатність виборця пересуватися самостійно тощо, що може прямо вплинути на підготовку і хід виборів, а в результаті і на можливість реалізації суб'єктом свого виборчого права. Як наслідок спостерігається порушення встановленого алгоритму існування виборчих відносин в державі. Особливість такого предмета в тому, що через нього не здійснюється перешкоджання виборчому праву в прямому сенсі, на особу не чиниться тиск, вона нічого не знає і не відчуває, але при певних маніпуляціях з ним стає неможливою безпосередня реалізація цього права. Тобто вільне формування волі не порушується, а порушується можливість її вільного виявлення.

Інформація відповідно до Закону України “Про інформацію” [20] складається із відомостей та/або даних. Це вихідне легальне тлумачення цього поняття. При цьому зазначений Закон закріплює невичерпний перелік видів інформації за змістом.

Цивільне законодавство під інформацією також розуміє будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [21, с. 272]. Інші законодавчі акти так чи інакше демон-

струють максимально широке розуміння інформації і її узагальнюючий характер по відношенню до понять “дані” та “відомості”.

Оскільки Закон України “Про державний реєстр виборців” не містить самостійного визначення даних, звернемося до інших нормативних джерел. Так, Закон України “Про електронні документи та електронний документообіг” під цим поняттям розуміє інформацію, яка подана у формі, придатній для її оброблення електронними засобами. Інші нормативні акти розкривають поняття даних через наповнення їх інформацією або відомостями [22; 23].

Закон України “Про Державний реєстр виборців” передбачає ряд дій, які здійснюються в Державному реєстрі виборців, це внесення запису про виборця до бази даних Реєстру, внесення змін до персональних даних Реєстру, знищення запису Реєстру. Тобто здійснюється робота з відомостями, які становлять самостійний вид інформації, що міститься цьому реєстрі. Несанкціоновані дії щодо інформації в автоматизованих інформаційно-телекомунікаційних системах, до яких належить Державний реєстр виборців, полягають в діях, що провадяться з порушенням порядку доступу до цієї інформації, установленому відповідно до законодавства, тобто умов отримання користувачем можливості обробляти інформацію в системі та правил обробки цієї інформації. Іншими словами, сам по собі алгоритм дій по роботі з інформацією може бути законним, але умови їх виконання є порушеними. Наприклад, дії з інформацією особою, яка має доступ до неї, але без належних на те підстав, як-то отримання відповідного наказу (ч. 1 ст. 17 Закону України “Про Державний реєстр виборців”) [24].

Зважаючи на проаналізовані підходи до змістовного наповнення понять “інформація”, “відомості” та “дані”, приходимо до висновку про відсутність єдиного розуміння у вітчизняному правовому просторі. Відповідно характер змістовного наповнення цих понять слід шукати в кожній окремій сфері суспільних відносин.

Об’єктивна сторона несанкціонованих дій з інформацією та внесення неправдивих відомостей до бази даних Державного реєстру виборців, на відміну від предметних злочинів, відповідальність за вчинення яких закріплена в розділі XVI КК України, полягає не в викраденні чи розповсюдженні інформації, а в приведенні її в такий стан, який здатний вплинути на закріплений законодавством порядок реалізації громадянами своїх виборчих прав. Відбувається зміна її кількісно-якісних характеристик, які свідчать про її спотворення чи знищення. Таким шляхом можна знищити цілий виборчий список, змінити дані численної кількості виборців, що унеможливить їх участь у виборах тощо. При цьому втручання в таку інформацію відбувається через вчинення певних дій, які не дозволяються законом. Більше того, спираючись на проведений аналіз наведеного матеріалу, вважаємо, що умисне внесення неправдивих відомостей є різновидом несанкціонованих дій з інформацією в Державному реєстрі виборців, що неминуче потребує перегляду змісту ч. 1 ст. 158 КК України та його наступних змін. Це може полягати як у перекручуванні вже існуючої інформації, так і у створенні нової, але такої, що не відповідає дійсності.

Виходячи з характеристик предмета як самостійної одиниці складу злочину, які полягають в тому, що предмет, це те, на що можна вплинути для того, щоб вчинити злочин, впливає ідеальний характер інформації (в контексті виборчої

злочинності) у її співвідношенні з носієм, на якому вона знаходиться. Відповідно носій інформації, з яким інформацію часто вважають нерозривною, по суті виступає лише засобом, через який здійснюється незаконний вплив на інформацію [25, с. 8]. Схожої думки дотримується і М.І. Загородніков, зазначаючи, що предметом злочину виступають ті речі матеріального світу, через вплив на які заподіюється шкода об'єкту злочину [26, с. 40].

Таким чином, з метою уникнення колізій, для забезпечення ефективності праворозуміння і правозастосування ч. 1 ст. 158 КК України, пропонуємо виключити зі змісту диспозиції зазначеної норми “умисне внесення неправдивих відомостей”, залишивши “несанкціоновані дії з інформацією” як ширше за змістом та узагальнююче поняття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Тацій В.Я.* Объект и предмет преступления по советскому уголовному праву. Харьков, 1988.
2. *Коржанский Н.И.* Объект и предмет уголовно-правовой охраны. М.: Акад. МВД СССР, 1980. 248 с.
3. *Радутний О.Е.* Кримінальна відповідальність за незаконне збирання, використання та розголошення відомостей, що становлять комерційну таємницю (аналіз складів злочинів): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Нац. юрид. академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2002. 21 с.
4. *Розенфельд Н.А.* Кримінально-правова характеристика незаконного втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К., 2003. 17 с.
5. *Панов М.М.* Кримінальна відповідальність за незаконні дії з документами на переказ; платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків: монографія / наук. ред. д-р юрид. наук, проф., акад. АПрН України В.І. Борисов. Х.: Право, 2009. 184 с.
6. *Вітко О.Ю.* Поняття предмета злочину як елемента складу злочину. Юридична наука. 2013. № 11. С. 27–34.
7. *Кузнецов В.В.* Комп'ютерна інформація як новий предмет злочину. Новий КК України: Питання застосування і вивчення: матеріали міжнародної наукової конференції. 25–26 жовтня 2001 р.: тези доп. К.: Юрінком Інтер, 2002. С. 196–199.
8. Уголовное право. Общая часть. Преступление. Академический курс: у 10-и т. Т. VI. Объект преступления. Объективная сторона преступления / под ред. Н.А. Лопашенко. Москва: Юрлитинформ, 2016. 632 с.
9. Правовые отношения в информационной сфере: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. Ин-т государства и права РАН. М., 2002.
10. *Мазуренко О., Розенфельд О.* Комп'ютерна інформація як предмет злочинів, передбачених Розділом XVI КК України. Право України. 2004. № 6. с. 80–83.
11. *Лащук Є.Ф.* Предмет злочину в кримінальному праві України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Національна академія внутрішніх справ України. К., 2005. 20 с.
12. *Вітко О.Ю.* Поняття предмета злочину як елемента складу злочину. Юридична наука. 2013. № 11. С. 27–34.
13. *Лихова С.Я.* Злочини у сфері реалізації громадянських, політичних та соціальних прав і свобод людини і громадянина (розділ V Особливої частини КК України): монографія. К.: ВПЦ “Київський університет”, 2006. 573 с.
14. *Медіна Л.П.* Кримінально-правова характеристика злочинів проти виборчих прав громадян України (ст.ст. 157, 158, 159 КК України): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2004. 226 с.
15. *Горяний С.В.* Выборча документация как предмет злочину, передбаченого ст. 1582 КК України. Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія “Право” / гол. ред. Ю.М. Бисага. Ужгород: Вид. дім “Гельветика”, 2014. Вип. 24. Т. 4. С. 9–11.

16. *Антипов В.І., Топчий В.В.* Кримінально-правова кваліфікація посягань на виборчі та референдні права. Вінниця: ТОВ “Нілан-ЛТД”, 2017. 116 с.

17. *Навроцький В.О.* Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2006. 704 с.

18. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності: постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 квітня 2003 р. № 3. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.02.2020).

19. Про Державний реєстр виборців: Закон України від 22 лютого 2007 року № 698-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-16> (дата звернення: 10.02.2020).

20. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 18.02.2020).

21. Цивільний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 1 лист. 2018 р.: (офіц. текст). К.: ПАЛИВОДА А.В., 2018. 448 с.

22. Про затвердження Положення про систему електронної пошти Національного банку України: постанова Правління Національного банку України від 17.04.2018 № 42. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0042500-18> (дата звернення: 10.02.2020).

23. Про затвердження Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами: наказ Міністерства фінансів України від 06.06.2017 № 557. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-17> (дата звернення: 10.02.2020).

24. Про Державний реєстр виборців: Закон України від 22 лютого 2007 № 698-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-16> (дата звернення: 10.02.2020).

25. *Орлов П.І.* Інформація та інформатизація: Нормативно-правове забезпечення: наук.-практ. посібник. Х.: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2003. 573 с.

26. *Загородников Н.И.* Понятие объекта преступлений в советском уголовном праве. Труды Военно-юридической академии. 1945. Вып.13. С. 40–48.

REFERENCES

1. *Tatsii V.Ya.* (1988). Obiekt i predmet prestupleniia po sovetskomu uholovnomu pravu. “The object and subject of a crime under Soviet criminal law”. Kharkov [in Russian].

2. *Korzhanskii N.I.* (1980). Obiekt i predmet uholovno-pravovoi okhrany. “The object and subject of criminal law protection”. M.: Acad. USSR Ministry of Internal Affairs. 248 p. [in Russian].

3. *Radutnyi O.E.* (2002). Kryminalna vidpovidalnist za nezakonne zbyrannia, vykorystannia ta rozholoshennia vidomosteï, shcho stanovliat komertsiinu tayemnytsiu (analiz skladiv zlochyniv). “Criminal liability for illegal collection, use and disclosure of information constituting a trade secret (analysis of corpus delicti): author’s ref. dis. ... Cand. Jurid. Sciences: 12.00.08. National Law Academy Yaroslav the Wise of Ukraine. X. 21 p. [in Ukrainian].

4. *Rozenfeld N.A.* (2003). Kryminalno-pravova kharakterystyka nezakonnoho vtruchannia v robotu elektronno-obchysliualnykh mashyn (kompiuteriv), system ta kompiuternykh merezh. “Criminal-legal characteristics of illegal interference in the work of electronic computers (computers), systems and computer networks”: author’s ref. dis. Cand. Jurid. Sciences: 12.00.08. Inst. of State and Law V.M. Korytskyi NAS of Ukraine. K. 17 p. [in Ukrainian].

5. *Рапов М.М.* (2009). Kryminalna vidpovidalnist za nezakonni diï z dokumentamy na perekaz; platizhnymy kartkamy ta inshymy zasobamy dostupu do bankivskykh rakhunkiv. “Criminal liability for illegal actions with documents for transfer; payment cards and other means of access to bank accounts”: monograph / science ed. Dr. Jurid. Sciences, Prof., Acad. APn of Ukraine Borysov V.I. H.: Pravo. 184 p. [in Ukrainian].

6. *Vitko O.Yu.* (2013). Poniattia predmeta zlochynu yak elementa skladu zlochynu. “The concept of the subject of the crime as an element of the crime”. Yurydychna Nauka. No. 11. P. 27–34 [in Ukrainian].

7. *Kuznietsov V.V.* (2002). Kompiuterna informatsiia yak novyi predmet zlochynu. Novyi KK Ukrainy: Pytannia zastosuvannia i vyvchennia. “Computer information as a new subject of crime. New Criminal Code of Ukraine: Issues of application and study”: materials of the international scientific conference. October 25-26, 2001: these additions. K.: Jurinkom Inter, P. 196–199 [in Ukrainian].

8. Uholovnoie pravo. Obshchaia chast. Prestupleniie. Akademicheskii kurs: u 10-i t. T. VI. Obiekt prestupleniia. Obiektivnaia storona prestupleniia. “Criminal law. A common part. The crime.

Academic course: at 10 t. T. VI. The object of crime. The objective side of the crime” / ed. N.A. Lopashenko. Moscow: Yurlitinform, 2016. 632 p. [in Russian].

9. *Ohorodov D.V.* (2002). Pravovye otnosheniia v informatsionnoi sfere. “Legal relations in the information sphere”: author. dis. ... Cand. Juridical Sciences: 12.00.14. Institute of State and Law of the Russian Academy of Sciences. M. [in Russian].

10. *Mazurenko O., Rozenfeld O.* (2004). Kompiuterna informatsiia yak predmet zlochyniv, peredbachenykh Rozdilom XVI KK Ukrainy. “Computer information as a subject of crimes under Section XVI of the Criminal Code of Ukraine”. Law of Ukraine. No. 6. 80–83 p. [in Ukrainian].

11. *Lashchuk Ye.F.* (2005). Predmet zlochynu v kryminalnomu pravi Ukrainy. “The subject of the crime in the criminal law of Ukraine: dis. ... Cand. Jurid. Sciences: 12.00.08. National Academy of Internal Affairs of Ukraine. K. 20 p. [in Ukrainian].

12. *Vitko O.Yu.* (2013). Poniattia predmeta zlochynu yak elementa skladu zlochynu. “The concept of the subject of the crime as an element of the crime”. Legal science. No. 11. P. 27–34 [in Ukrainian].

13. *Lykhova S.Ya.* (2006). Zlochyny u sferi realizatsii hromadianskykh, politychnykh ta sotsialnykh prav i svobod liudyny i hromadianyna (rozdil V Osoblyvoi chastyny KK Ukrainy). “Crimes in the sphere of realization of civil, political and social rights and freedoms of man and citizen (Chapter V of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine)”: monograph. K.: VPTs “Kyiv University”. 573 p. [in Ukrainian].

14. *Medina L.P.* (2004). Kryminalno-pravova kharakterystyka zlochyniv proty vyborchykh prav hromadian Ukrainy (st.st. 157, 158, 159 KK Ukrainy). “Criminal-legal characteristics of crimes against the voting rights of citizens of Ukraine (Articles 157, 158, 159 of the Criminal Code of Ukraine)”: dis. ... Cand. Jurid. Sciences: 12.00.08. Taras Shevchenko National University of Kyiv. K. 226 p. [in Ukrainian].

15. *Horyanyi S.V.* (2014). Vyborcha dokumentatsiia yak predmet zlochynu, peredbachenoho st. 1582 KK Ukrainy. “Election documentation as a subject of the crime provided by Art. 1582 of the Criminal Code of Ukraine. Scientific Bulletin of Uzhhorod National University: Series “Law” / ch. ed. Yu.M. Bisaha. Uzhhorod: View. Helvetica House. Issue. 24. Vol. 4. P. 9–11 [in Ukrainian].

16. *Antypov V.I., Topchii V.V.* (2017). Kryminalno-pravova kvalifikatsiia posahan na vyborchi ta referendni prava. “Criminal-legal qualification of encroachments on suffrage and referendum rights”. Vinnytsia: Nilan Ltd. 116 p. [in Ukrainian].

17. *Nacrotskyi V.O.* (2006). Osnovy kryminalno-pravovoi kvalifikatsii. “Fundamentals of criminal law qualification”: textbook. K.: Jurinkom Inter. 704 p. [in Ukrainian].

18. Pro praktyku zastosuvannia sudamy zakonodavstva pro vidpovidalnist za okremi zlochyny u sferi hospodarskoi diialnosti. “On the practice of application by courts of the legislation on liability for certain crimes in the sphere of economic activity”: Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine of April 25, 2003 No. 3. URL: <http://zakon2.work.gov.ua> (date of application: 10.02.2020) [in Ukrainian].

19. Pro Derzhavnyi reyestr vybortsiv. “On the State Register of Voters”: Law of Ukraine of February 22, 2007 No. 698-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-16> (date of application: 10.02.2020) [in Ukrainian].

20. Pro informatsiiu. “On information”: Law of Ukraine of October 2, 1992 No. 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (date of application: 18.02.2020) [in Ukrainian].

21. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy. “Civil Code of Ukraine”: current legislation as amended and supplemented. As of 1 sheet. 2018: (official text). K.: PALIVODA AV, 2018. 448 p. [in Ukrainian].

22. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro systemu elektronnoi poshty Natsionalnoho banku Ukrainy. “On approval of the Regulations on the e-mail system of the National Bank of Ukraine”: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine of April 17, 2018 No. 42. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0042500-18> (date of application: 10.02.2020) [in Ukrainian].

23. Pro zatverdzhennia Poriadku obminu elektronnykh dokumentamy z kontroliuuiuchymy orhanamy. “On approval of the Procedure for exchange of electronic documents with regulatory authorities”: order of the Ministry of Finance of Ukraine 06.06.2017 № 557. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0959-17> (date of application: 10.02.2020) [in Ukrainian].

24. Pro Derzhavnyi reyestr vybortsiv. “On the State Register of Voters”: Law of Ukraine of February 22, 2007 № 698-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-16> (date of application: 10.02.2020) [in Ukrainian].

25. *Orlov P.I.* (2003). Informatsiia ta informatyzatsiia: Normatyvno-pravove zabezpechennia. "Information and informatization": Regulatory and legal support: scientific-practical manual. H.: Un-tu vn. Affairs. 573 p. [in Ukrainian].

26. *Zahorodnikov N.I.* (1945). Poniatiiie obiekta prestuplenii v sovetskom uiolovnom prave. "The concept of the object of crime in Soviet criminal law". Proceedings of the Military Law Academy. Issue 13. P. 40–48 [in Russian].

UDC 343.415 (477)

Burbii Anastasiia,
Postgraduate, Leading legal adviser,
State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine
ORCID ID 0000-0003-4866-321X

INFORMATION AS A SUBJECT OF CRIME, PROVIDED IN PART 1 OF ART. 158 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE

The article is devoted to finding out the question of establishing the subject of unauthorized actions with the information contained in the database of the State Register of Voters. Separate approaches to understanding of the legal nature of the object of crime are analyzed. The point of view concerning an independent role of the object in the crime is supported. The habitual vision of the material world things as the crime subject is considered as not corresponding to the needs of the modern criminal law, on the basis of which the position of recognition of the things, which have non-material nature as the crime subjects is supported. Information should also belong to them. It is stated that the peculiarity of information as the object of the considered crime consists in the fact that through it the obstacle to the electoral right in the direct sense is not made, but at manipulations with it the direct realization of this right becomes impossible. Analysis of the objective characteristics of the alternative actions provided for in article 158, paragraph 1, of the Criminal Code – the introduction of false information and unauthorized actions with information – has led to the conclusion that they are similar, while "unauthorized actions", in the author's opinion, constitute a general concept and necessitate a review of the content of the norm.

As a result of the conducted research, the author proposes to clarify the content of Part 1 of Article 158 of the Criminal Code of Ukraine in order to ensure the practical implementation of this norm.

Keywords: subject, object, composition of a crime, information, crimes against voting rights.

Отримано 19.02.2020